

Studiegids 2015-2017/8

School voor Spiritualiteit
Opleiding Geestelijke Begeleiding

titus
brandsma
instituut

Opleiding Geestelijke Begeleiding

Studiegids 2015 – 2017/2018

Het Titus Brandsma Instituut

Het Titus Brandsma Instituut is in 1968 opgericht als een vorm van samenwerking tussen de Radboud Universiteit Nijmegen en de Nederlandse Karmelprovincie ter nagedachtenis aan prof. dr. Titus Brandsma (1881-1942), karmeliet. Het Titus Brandsma Instituut houdt zich bezig met de academische studie van de spiritualiteit. Het instituut werkt nauw samen met universiteiten en instituten in verschillende landen. Via publicaties en onderwijs wordt de door onderzoek verkregen kennis verspreid. Tevens vormt het onderwijs een bron voor de academische studie.

Het Titus Brandsma Instituut maakt in de School voor Spiritualiteit het brede spectrum van de christelijke spiritualiteit toegankelijk, door ervaringen uit de hedendaagse praktijk te verbinden met ervaringen uit de christelijke spiritualiteitstraditie. Binnen de School voor Spiritualiteit wordt naast de Opleiding Geestelijke Begeleiding ook de Opleiding Maatschappelijke Spiritualiteit verzorgd. Met meer vragen over de opleiding kunt u zich richten tot de studiesecretaris van de School voor Spiritualiteit:

Mw. Drs. W. Litjens

Tel.: (024) 361 21 62 / 361 21 24

E-mail: schoolvoorspiritualiteit@titusbrandsmainstituut.nl

Inhoud

HET TITUS BRANDSMA INSTITUUT	2
INHOUD	3
GEESTELIJKE BEGELEIDING	4
HET DOEL VAN DE OPLEIDING	5
DE OPZET VAN DE OPLEIDING	6
Colleges	6
Practica	7
Individueel programma	8
Afronding van de opleiding	9
TIJDSINVESTERING EN STUDIEBELASTING	10
KOSTEN	10
TOELATING TOT DE OPLEIDING	11
Toelatingseisen	11
Toelatingsprocedure	11
Procedure voor voortgang tijdens de opleiding	11
FACILITEITEN	12
Onderwijslocatie	12
Digitale leeromgeving	12
Bibliotheek	12
TOEHOORDERS	12
STUDIEONDERDELEN	13
Openingsdag	13
Colleges en practica	13
Individueel programma	17
MEDEWERKERS	20
SCHOOL VOOR SPIRITUALITEIT	21
WIE ZIJN ONZE STUDENTEN?	22

Geestelijke begeleiding

Deskundige geestelijk begeleiders zijn in staat om mensen te helpen op hun geestelijke weg. Zij kunnen mensen ondersteunen bij het bewust worden van het eigen diepste wezen en van Gods werking in het leven. Als mensen worstelen met vragen over de zin van het leven, over bidden, de relatie tot God, als zij relaties met anderen willen vormgeven vanuit hun religieuze bewogenheid, of dorre tijden in hun geloofsleven ervaren, kan een geestelijk begeleider – vanuit kennis over en ervaring met het spirituele proces – specifieke ondersteuning geven. Een geestelijk begeleider helpt contact te maken met de eigen ziel. De ziel is ontvankelijk en kwetsbaar, onmiskenbaar eigen en tot op zekere hoogte een vreemde. In het contact zoeken met de ziel komt de mens zichzelf tegen met alle positieve en negatieve kanten. Innerlijke weerstanden en hindernissen kunnen het contact met de eigen ziel in de weg zitten. Zulke hindernissen moeten we bekijken en bewerken, willen we ruimte maken voor de werking van God. Geestelijk begeleiders zijn in staat mensen te helpen in deze processen.

Het doel van de opleiding

In de opleiding Geestelijke Begeleiding verwerft u kennis en inzicht en ontwikkelt u vaardigheden en attitudes om anderen te begeleiden bij de verkenning en verwerking van wat in de ziel omgaat, waarbij de relatie van de mens tot zichzelf, tot de ander, tot God, voortdurend meespeelt.

In de opleiding leert u:

- Geestelijke begeleiding en spirituele groeiprocessen in een theoretisch kader plaatsen;
- met behulp van de rijke traditie van spiritualiteit en mystiek in een begeleidingssituatie, luisterend en interveniërend, bij de ander het bewustzijn van de relatie met God verhelderen en ontwikkelen;
- momenten van kritische reflectie integreren in de praktijk van begeleiding;
- in het verhaal van de ander de relatie onderkennen tussen de mens en God;
- kijken naar de eigen houding, mogelijkheden en beperkingen en hoe daar in het begeleiden adequaat mee om te gaan.

Het perspectief gedurende de hele opleiding is steeds het mystagogisch leren kijken en denken. Mystagogie richt zich op de processen van bewustwording van Gods werking in het leven van iedere dag.

De opzet van de opleiding

Het studieprogramma bevat een ochtendprogramma van colleges, een middagprogramma van practica en een individueel programma van leerbegeleiding, stage, supervisie en scriptie.

Theoretische kennis enerzijds en praktische vaardigheden anderzijds vormen de evenwichtige fundamenten van waaruit de opleiding wordt opgebouwd. Tijdens het ochtendprogramma en het practicum in de middagen werkt u groepsgewijs aan uw leerdoelen. In het individuele programma geeft u vanuit uw eigen, unieke context vorm aan de studie en past het geleerde toe op uw persoonlijke behoefte en uw werkveld of interessesfeer. Het individuele programma voert u deels naast en deels na afloop van het groepsprogramma (in een derde jaar) uit.

Colleges

In de colleges wordt geput uit de traditie van spiritualiteit en mystiek. Deze traditie biedt lees- en kijkmogelijkheden om het menselijk (samen)leven te verstaan, vooral in relatie tot God. In de colleges wordt niet alleen kennis overgedragen, er wordt vooral een kijk-, lees- en luisterwijze aangereikt en inge oefend met behulp van een scala aan praktijkvoorbeelden.

De colleges vinden plaats in acht cursusblokken. Elk blok is een paradigma dat op eigen wijze zicht geeft op de kern van de opleiding. De colleges bestaan uit drie werkvormen: colleges mystieke tekstlezing, thematiekcolleges en gastcolleges.

In de *colleges mystieke tekstlezing* worden teksten van ervaringsdeskundigen uit de joods-christelijke traditie gelezen. U leert mystieke teksten uit verschillende historische perioden lezen als vormen van bewustwording van de relatie van de mens met God. In de confrontatie met deze ongemakkelijke of 'vreemde' teksten leert u hoe u

oog en oor kunt krijgen voor de processen van bewustwording in concrete personen die op zoek zijn naar taal voor de Godservaring.

Met het oog op de mystagogische begeleiding leert u, aan de hand van deze ervaringsdeskundigen uit verschillende spirituele tradities en culturen,

uitdrukkingsvormen onderscheiden en interpreteren van de geleefde spiritualiteit.

In de *thematiek colleges* wordt ingegaan op belangrijke thema's uit de traditie van de christelijke spiritualiteit. U verwerft kennis en inzicht die uw deskundigheid vergroten in het luisteren naar en begeleiden van bewustwordingsprocessen van Gods werking in mensen. Deze colleges beogen een mystagogisch leerproces waarin u gaandeweg gaat beseffen hoe uw eigen relatie met God tot instrument wordt van begeleiding.

In *gastcolleges* leert u verschillende uitdrukkingsvormen van geleefde spiritualiteit in concrete maatschappelijke contexten kennen. Een gast uit het maatschappelijke veld vertelt over zijn of haar praktijk. Vervolgens gaat u met de gast in gesprek over het aspect spiritualiteit hierin. Samen met de docent ontwikkelt u een kijk- en luisterwijzer die u vragen aanreikt om geleefde spiritualiteit in concrete maatschappelijke contexten te leren onderscheiden.

Voor elk college krijgt u ter voorbereiding opdrachten. Het grootste deel van deze opdrachten voert u individueel uit, maar een deel voert u uit in wisselwerking met uw medestudenten door actief bij te dragen aan een digitaal forum. In de colleges wordt ingegaan op uw bijdragen aan dit forum. Voor elke collegereeks (of het nu mystieke tekstlezing, thematiekcollege of een gastcollege betreft) maakt u als slotopdracht een werkstuk. Gedurende de collegeweken ontvangt u hiervoor al deelopdrachten.

“Een aantal teksten hebben mij diep geraakt, ik denk aan Augustinus, Simone Weil, Hammar skjold, Ety Hillesum. De tentamens die daar aan gekoppeld zijn vormen een uitdaging, omdat het niet gaat om het reproduceren van kennis, maar vorm geven aan wat zo 'n tekst met je doet, hoe je die een plek geeft in je leven.”

Practica

Naast de colleges in de ochtend leert u in de middag tijdens practica door middel van verschillende werkvormen in een groep van ongeveer 12 studenten en onder begeleiding van twee practicumdocenten, de praktijk van geestelijke begeleiding uit te proberen en in te oefenen. U bereidt de practica voor aan de hand van opdrachten. Gedurende het eerste jaar ligt het accent op uw persoonlijke

geestelijke weg, waarbij het zowel gaat om bewustwording als om het vinden van taal. Tevens hoort u uw medestudenten in het proces om de eigen geestelijke weg te ontdekken en taal te geven. Dit alles in het licht van de beoogde beroepsuitoefening. Gedurende het tweede jaar ligt het accent op het verhelderen en ontwikkelen van spirituele processen bij anderen middels het voeren van begeleidingsgesprekken. Tijdens de practicumbijeenkomsten reflecteert u gezamenlijk op deze beginnende praktijk.

In elk van de acht cursusblokken heeft het practicum een specifieke thematiek die gekoppeld is aan de thematiek van de ochtendcolleges in dat blok. Een groeiend theoretisch inzicht wordt daarmee vruchtbaar gemaakt voor een zich ontwikkelende handelingspraktijk.

Het persoonlijk leerproces in samenwerking met een groep biedt ieder de mogelijkheid een eigen bekwaamheid te verwerven of uit te bouwen naar de praktijk.

Individueel programma

Leerbegeleiding

In het eerste jaar van de opleiding start de leerbegeleiding. In de leerbegeleiding verkent u op systematische wijze verschillende aspecten van uw persoonlijke geestelijke weg, met het oog op het verder liggend perspectief van uw functioneren als geestelijk begeleider. Tevens maakt u een begin met het verkennen van uw grondhouding als geestelijk begeleider.

Stage

In de stage doet u meer specifieke ervaring op in het praktiseren van geestelijke begeleiding van individuen en/of groepen. Uitgangspunt is dat u concreet invulling geeft aan het voeren van geestelijke begeleidingsgesprekken, zoals geleerd in de opleiding en eventueel aan andere vormen van geestelijke begeleiding. U doet dus specifieke ervaring op in het praktiseren van geestelijke begeleiding; u ontdekt hoe u zelfstandig kunt en/of wilt gaan functioneren als geestelijk begeleider en u maakt een begin met de ontwikkeling van een beroepsidentiteit.

Supervisie

Een belangrijk onderdeel van de stage is de supervisie. Met uw supervisor verkent u uw persoonlijke leerdoelen en reflecteert u op uw ervaringen van geestelijke begeleiding tijdens uw stage. Zo bevordert u uw groeiende expertise en ontdekt u waar uw mogelijkheden liggen en de valkuilen die u daarbij tegenkomt.

Scriptie

Ten slotte schrijft u een scriptie (een eindwerkstuk) In uw scriptie beschrijft en verheldert u spirituele processen en de daarbij noodzakelijke of mogelijke vormen van begeleiding. U schrijft uw scriptie zowel op grond van de inzichten die u tijdens de opleiding verworven hebt, als op grond van uw groeiende ervaringsdeskundigheid en op grond van aanvullende literatuur.

Afronding van de opleiding

Bij voldoende resultaat op alle onderdelen wordt de opleiding afgerond met een diploma Geestelijke Begeleiding.

Tijdsinvestering en studiebelasting

De Opleiding Geestelijke Begeleiding is een twee en een half tot driejarig traject. De eerste twee jaar bestaan uit colleges, practicum-bijeenkomsten en zelfstandig uit te voeren opdrachten. Hierbij ontvangt u leerbegeleiding. Het groepsprogramma van deze twee jaren dient integraal gevolgd te worden. Het derde jaar bestaat uit stage met supervisie en u schrijft een scriptie waarbij u begeleiding ontvangt. Indien uw studieruimte en -voortgang dit toelaat, kunt u eerder beginnen met stage en supervisie, waarbij de opleiding in twee en een half jaar voltooid kan worden.

Alle colleges en alle practica vinden plaats op woensdagen (10.00-16.00 uur) in de periode september tot juni.

Het rooster vindt u op onze website: www.titusbrandsmainstituut.nl.

De studiebelasting bedraagt voor de eerste twee jaar gemiddeld 20 uur per week en voor het derde jaar gemiddeld 12 uur per week. Wanneer u de opleiding in twee en een half jaar wilt voltooien, zal de studiebelasting in het tweede jaar hoger zijn.

Kosten

De opleidingskosten bedragen in totaal € 11.300,-. Hiervoor kunt u deelnemen aan alle onderdelen van de opleiding zoals die hierboven beschreven staan. U kunt de opleidingskosten in termijnen voldoen.

Voor religieuzen en degenen die in een religieuze orde of congregatie werkzaam zijn, is een subsidie beschikbaar, waardoor de opleidingskosten voor hen uitkomen op in totaal € 8.800,-.

“De opleiding heeft bij mij een proces van inkeer en zelfonderzoek op gang gebracht, dat mijn hele leven beïnvloedt. Mijn zoektocht naar het mysterie van het bestaan, naar God, is daardoor veel intensiever geworden.”

Toelating tot de opleiding

Toelatingseisen

Wij verwachten van de student dat deze:

- een afgeronde HBO- of academische opleiding heeft;
- werkgerelateerde ervaringen heeft met (geestelijke) begeleiding of zich daar concreet op voorbereidt;
- bereid is eigen ervaringen in te brengen en daarover te reflecteren.

Toelatingsprocedure

Indien u zich wilt inschrijven voor deze opleiding, kunt u het aanmeldingsformulier invullen op de website van het Titus Brandsma Instituut en uiterlijk 15 mei 2015 naar ons opsturen. U ontvangt van ons een bevestiging van uw aanmelding. Na sluiting van de inschrijftermijn nodigen wij u uit voor een intakegesprek. De intakegesprekken vinden zoveel mogelijk plaats in mei en juni. Na het gesprek brengen wij schriftelijk een bindend advies uit over uw deelname aan de opleiding.

Procedure voor voortgang tijdens de opleiding

Ieder halfjaar vindt er een evaluatie plaats, waarbij gekeken wordt naar uw studievoortgang en eventuele aandachtspunten daarin. Aan het eind van het eerste studiejaar wordt de evaluatie gekoppeld aan een bindend studieadvies, betreffende de mogelijkheid tot voortzetting van de opleiding. De studiesecretaris verzamelt de studievorderingen van alle studenten en houdt daarmee bij welke onderdelen studenten al afgerond hebben en welke nog ‘open’ staan. Eens per jaar ontvangt u een overzicht van uw studieresultaten.

*“Een prachtige studie, dat wel,
maar ook heel vermoeiend soms.”*

Faciliteiten

Onderwijslocatie

Alle colleges en alle practica vinden plaats op de onderwijslocatie: Titus Brandsma Memorial, Stijn Buysstraat 11, Nijmegen. Deze locatie is op loopafstand van station Nijmegen.

Digitale leeromgeving

U krijgt een persoonlijke toegang tot de digitale leeromgeving van de School voor Spiritualiteit. Daarin treft u alle relevante studieinformatie, roosters, mededelingen, opdrachten, literatuurverwijzingen, videobeelden en andere zaken die u voor uw studie nodig heeft. Bovendien bevinden zich daar de forums en de mogelijkheid om met uw medestudenten te overleggen. U krijgt een persoonlijke pagina, waar u uw werkstukken in kunt leveren en de beoordeling terug kunt zien.

Bibliotheek

De voormalige bibliotheek van het Titus Brandsma Instituut is integraal opgenomen in de collectie van de bibliotheek van de Radboud Universiteit Nijmegen. Hier vind u een omvangrijke collectie literatuur op het terrein van de spiritualiteit. Studenten van de School voor Spiritualiteit kunnen op verzoek een bibliotheekpasje krijgen waarmee zij boeken kunnen inzien en lenen.

Toehoorders

Wij bieden de mogelijkheid voor mensen die alleen de colleges willen volgen om zich als toehoorder voor collegeblokken in te schrijven. U kunt dan deelnemen aan de colleges en u heeft toegang tot het collegemateriaal. Als toehoorder heeft u geen toegang tot de practicum-bijeenkomsten en kunt u geen werkstukken laten nakijken.

De kosten bedragen € 400,- per collegeblok.

Studieonderdelen

Openingsdag

De eerste collegendag van zowel het eerste als het tweede studiejaar is een openingsdag. Deze dag is een kennismaking, c.q. voortgezette kennismaking. Tevens ontvangt u praktische informatie. In de ochtend is er een college waarin het komende studiejaar wordt ingeleid. In de middag is er een bijeenkomst in de eigen practicumgroep.

Colleges en practica

Het groepsprogramma bestaat uit acht blokken van colleges en practica. Elk blok heeft een eigen thema. Deze thema's geven wij hieronder weer onder voorbehoud van wijzigingen. De actuele informatie kunt u vinden op de website.

Taal voor spiritualiteit (blok 1)

Spiritualiteit is veelvormig en wordt in allerlei contexten door mensen beleefd en verwoord. In dit collegeblok gaat het om het vergroten van kennis en inzicht met betrekking tot taal die mensen gebruiken voor het verschijnsel spiritualiteit. U vergroot in dit blok ook de taalschat die u zelf ter beschikking staat.

In het *college mystieke tekstlezing* leert u aan de hand van teksten van Nicolaas van Cusa het belang van dicht bij jezelf en bij het eigene te blijven.

In het *thematiekcollege* verkent u grondwoorden van spiritualiteit. In het maatschappelijk leven wordt een heel scala aan grondwoorden gebruikt die binnenleiden in het gebied van de geleefde spiritualiteit. Door deze grondwoorden te verkennen vormt u uw luisteren en uw spreken over/vanuit spiritualiteit.

In het *practicum* oefent u zich in het luisteren naar spiritualiteit in het verhaal van een ander. Hoe ontvangt u het verhaal van de ander? Hoe luistert u? Hoe reageert u? U verkent uw gevoeligheid voor iemands taal en uw eventuele blokkades om te horen.

Het gaan van de weg (blok 2)

In het concrete leven van mensen voltrekt zich het geestelijk leven van de mens als een weg. Vaak voltrekt zich deze weg als een zoektocht vol ervaringen, aarzelingen, leermomenten en nieuwe ontdekkingen. In dit collegeblok gaat het om het vergroten van kennis, inzicht en vaardigheden om ervaringen op de geestelijke weg en verwoordingen daarvan te herkennen, te analyseren en evalueren. U leert tevens nadenken over de vraag in hoeverre u deze processen zou kunnen volgen en sturen.

In het *college mystieke tekstlezing* leest u teksten van Augustinus. In zijn Belijdenissen biedt hij een van de grootste spirituele paradigma's van de geestelijke weg in het westen

In het *thematiecollege* verkent u het fenomeen van de geestelijke weg aan de hand van autobiografieën. Door deze verhalen te analyseren en te evalueren leert u het fenomeen van de geestelijke weg verstaan. Bij de analyse kijkt u ook specifiek naar de rol die anderen/medemensen spelen op de geestelijke weg en hoe begeleiding hierin een rol speelt.

In het *practicum* verkent u uw eigen geestelijke weg door het schrijven van autobiografische teksten en door deze in het practicum onderling uit te wisselen en te bereflecteren.

De gemeenschap (blok 3)

Een wezenlijk onderdeel van ons dagelijks leven is de verbondenheid met anderen. Zo zijn er mensen met wie we samenwerken; mensen voor wie we zorgen; burens en vrienden; mensen die we spreken; mensen van wie we enkel horen; mensen die via de media op ons af komen; mensen die we zoeken; mensen die we op afstand proberen te houden. Kortom: een breed scala aan vormen van verbondenheid. In dit blok kijken we naar de pluriforme rol die gemeenschap speelt in het persoonlijk leven.

In de ochtend volgt u *gastcolleges* over gemeenschap en zorg. Elke week komt een gast uit het maatschappelijk veld van de zorgverlening. De gast spreekt over de praktijk van zorg en gemeenschap en gaat hierover vervolgens met u in gesprek. In dit college wordt uw inzicht vergroot in het maatschappelijk veld van de zorg en ontwikkelt u vaardigheden om de rol van de gemeenschap hierin vanuit het oogpunt van spiritualiteit te bekijken.

In het *practicum* verkent u met behulp van autobiografisch schrijven de bevorderende en belemmerende factoren van gemeenschappen in het persoonlijk geestelijk leven. U reflecteert tevens op de betekenis hiervan voor geestelijke begeleiding.

Taal die God verstaat (blok 4)

Taal is van groot belang. Taal kan een wereld openen, maar taal kan ook werelden sluiten. Als het gaat om spiritualiteit, lopen we ook aan tegen de grenzen van de taal. Omdat er geen taal voor gevonden wordt, of omdat taal niet verstaan wordt of op weerstanden stuit. In dit collegeblok kijken we naar articulaties van spiritualiteit en onderzoeken we de mogelijkheden en de grenzen van de taal.

In het *college mystieke tekstlezing* leest u psalmen. In de psalmen wordt op diverse wijze verwoord hoe de mens worstelt met zijn relatie met God en met zijn medemens en hoe de mens daar uitdrukking aan probeert te geven.

In het *thematiekcollege* verkent u het spreken met God. Spreken met God is een spannend gebeuren. Wie spreekt? Hoe wordt gesproken? Wat wordt gezegd? Waartoe dit spreken? Vanuit de traditie en de geleefde spiritualiteit weten we dat het gesprek tussen mens en God niet alleen plaatsvindt met woorden, maar ook een fysieke component heeft: mensen gaan op bedevaart of op pelgrimage, ze steken een kaarsje op, ze knielen, sluiten hun ogen. Wat betekent dit voor de geestelijke weg die mensen gaan?

In het *practicum* werkt u aan het volgende. Een geestelijk begeleider laat de begeleide de hoofdrol spelen, en wel in zijn of haar gesprek met God. De eigen relatie tot het spreken van/tot God heeft invloed op de begeleidingspraktijk. Door het bekijken van voorbeelden en door rollenspellen wordt het inzicht vergroot in de rol die in de begeleidingspraktijk aan God wordt gegeven.

Opmerksaamheid en onderscheiding (blok 5)

In dit collegeblok krijgt u zicht op de centrale betekenis van opmerksaamheid (ook wel genoemd ‘de onderscheiding der geesten’) in geestelijke begeleiding. U leert opmerksaamheid beschouwen als het innerlijk kompas van de geestelijke weg en als wezenlijk in het persoonlijk geestelijk leven. Om oog te krijgen voor de geestelijke weg, de spirituele praxis, ervaring en beleving, is een ge oefende waarneming nodig.

In het *college mystieke tekstlezing* leert u door te kijken naar afbeeldingen oog te krijgen voor spiritualiteit die in de vormgeving oplicht en tegelijkertijd erdoor verhuld wordt.

In het *thematiekcollege* verkent u aan de hand van voorbeelden wat opmerksaamheid en onderscheiding zijn. Zowel het college mystieke tekstlezing als het thematiekcollege gaan over de vraag: Hoe kijken we? Kan mijn blik worden gescherpt? U oefent zich in opmerksaamheid en aandachtigheid in het kijken.

In het *practicum* gaat het om de rol van de begeleider in spirituele processen. U verkent mogelijkheden om de rol van begeleider in te vullen en u verkent de functie van opmerkzaamheid daarbij. Welke begeleidingsmogelijkheden passen bij u?

Spirituele lezing (blok 6)

In dit collegeblok verwerft u kennis en inzicht met betrekking tot een spirituele manier van lezen die ook wel *lectio divina* wordt genoemd. Het is een manier van omgaan met teksten, die het oog kan openen voor het omgaan met praktijken. In dit blok kijken we specifiek naar teksten uit de Schrift. In de Joods-christelijke cultuur functioneert de Schrift expliciet maar vaak ook impliciet als een gesprekspartner die richting wijst op de geestelijke weg van de persoon.

In het *college mystieke tekstlezing* staan een aantal Schriftteksten centraal die laten zien hoe de Schrift zichzelf leest, verstaat en uitlegt.

In het *thematiekcollege* verkent u aan de hand van teksten uit de mystieke traditie hoe een spirituele lezing van de Schrift de ogen kan openen voor de geestelijke weg.

In het *practicum* kijkt u naar gesprekken van uzelf en van anderen. U verkent uw mogelijkheden om in een begeleidingsgesprek de geestelijke weg van iemand te ‘lezen’ en te sturen.

In het maatschappelijk leven (blok 7)

De geestelijke weg voltrekt zich in het gewone leven. In dit collegeblok leert u de (soms verborgen) plaatsen van spiritualiteit kennen en u leert ze ontdekken in de verschillende velden van het maatschappelijk leven.

In de ochtend volgt u *gastcolleges*. In deze colleges komt elke week een gast uit het werkveld van de arbeid. Zij spreken over de concrete context waar zij in bewegen en hoe zij daarin spiritualiteit ervaren. Zij gaan vervolgens hierover met u in gesprek. Het doel van deze gastcolleges is dat u inzicht verwerft in dit maatschappelijk veld en samen ontdekt hoe spiritualiteit daarin een rol speelt.

In het *practicum* verkent u, door te kijken naar gesprekken van anderen en door zelf gesprekken te voeren, de relatie tussen de geestelijke weg van de mens en de omgeving waarin deze leeft (de samenleving, de werkomgeving, het kerkelijk/religieuze leven, de persoonlijke leefomgeving).

De kunst van het leren (blok 8)

U leert in dit collegeblok kijken naar leerprocessen vanuit de traditie van de spiritualiteit.

In het *college mystieke tekstlezing* gaat het om leermeesterschap. Aan de hand van een zestal voorbeelden van leermeesterschap (van woestijnvaders tot hedendaagse leermeesters) kijkt u naar leerprocessen vanuit het oogpunt van de leermeester.

In het *thematiecollege* verkent u processen van vorming en toe-eigening vanuit het oogpunt van degene die leert. Met behulp van articulaties van omvorming, leert u verschillende lagen van vorming onderscheiden.

In het *practicum* werkt u aan het volgende: Een deskundige geestelijk begeleider bevindt zich in een leerproces. Wat helpt u blijvend open te staan voor vormen van feedback over wat goed gaat, over wat u geleerd heeft, over wat punten van twijfel zijn op uw weg, en over welke zaken averechts (dreigen te) werken?

Individueel programma

Leerbegeleiding

De leerbegeleiding start in het eerste jaar van de opleiding en bestaat uit acht gesprekken van één uur. Vanuit de opleiding krijgt u hiervoor een leerbegeleider toegewezen.

Aan het eind van de leerbegeleiding bent u in staat om:

- uw weg met God onder woorden te brengen;
- uw geestelijke weg te analyseren en hierop te reflecteren;
- uit uw analyse en reflectie inzicht te verwerven over hoe bewustwording van de persoonlijke ervaringsweg mede instrument kan zijn voor de begeleiding van anderen.

De inhoud van de leerbegeleidingsgesprekken is vertrouwelijk en alleen bekend bij uzelf en de begeleider. Aan het eind van de leerbegeleiding schrijft u een evaluatieverslag. Dit evaluatieverslag stuurt u naar de studiesecretaris van de opleiding. Pas nadat de leerbegeleiding met goed gevolg is afgerond, kunt u starten met de stage en supervisiegesprekken.

Supervisie

In de supervisie wordt uw stage inhoudelijk ondersteund. U voert acht gesprekken van één uur met een supervisor, die u door de opleiding wordt toegewezen. Met uw supervisor verkent u uw persoonlijke leerdoelen en werkt u die uit om uzelf in uw stage te kunnen professionaliseren in het uitvoeren van geestelijke begeleiding. Tevens reflecteert u samen met uw supervisor op uw eerste ervaring van geestelijke begeleiding in de stage. Zo bevordert u uw groeiende expertise.

Aan het eind van de supervisie bent u in staat om:

- zelfstandig geestelijke begeleidingsgesprekken te voeren;
- uw positie als geestelijk begeleider te analyseren en hierover te reflecteren;
- uit uw analyse en reflectie hindernissen en mogelijkheden voor uw functie als geestelijk begeleider te destilleren.

U maakt een eindverslag van de supervisie waarin u de belangrijkste ervaringen en gegroeide inzichten vermeldt. U stuurt dit op naar uw supervisor die het eindverslag voorziet van zijn/haar bemerkingen en van zijn/haar advies over uw geschiktheid voor het beroep van geestelijk begeleider. Dit eindverslag stuurt u naar de studietoelichting van de opleiding. Dit verslag komt aan de orde in het eindgesprek dat u voert met de stagecoördinator.

Stage

Tijdens de stage, die 400 uur omvat, geeft u zelfstandig vorm aan de begeleiding van bewustwordingsprocessen bij anderen. Dit kan in de concrete context van uw eigen werkring of op een stageplaats. De stage bestaat uit praktische werkzaamheden waarin u beroepsvaardigheden oefent en verder kunt exploreren.

Aan het eind van de stage hebt u:

- specifieke ervaring opgedaan in het praktiseren van geestelijke begeleiding;
- ontdekt hoe u zelfstandig kunt en/of wilt gaan functioneren als geestelijk begeleider;
- een begin gemaakt met de ontwikkeling van een beroepsidentiteit.

Voordat u aan de stage begint maakt u – na overleg met de stagecoördinator van de opleiding – een stageplan met daarin een korte omschrijving van uw werkkring of stageplaats, uw leerdoelen en de invulling van de stage. De stagecoördinator van de opleiding volgt vervolgens uw stageproces. Halverwege uw stage schrijft u een kort verslag waarin u zowel terugblikt als vooruitblikt.

Behalve de supervisie die u ontvangt, wordt u tijdens de stage ook begeleid door een werk- of stagebegeleider (iemand uit uw eigen werkkring of stageplaats). De stagecoördinator van de opleiding heeft zowel contact met u, uw werkbegeleider en uw supervisor.

U maakt een eindverslag van de stage waarin u de belangrijkste ervaringen en gegroeide inzichten vermeldt. U stuurt dit verslag ter goedkeuring naar de stagecoördinator. Over zowel uw eindverslag van de stage als het eindverslag van de supervisie voert u een eindgesprek met de stagecoördinator. Dit eindgesprek vormt de afronding van de stage.

Scriptie

U rondt uw opleiding af met een scriptie (een eindwerkstuk) van 20 tot 40 pagina's tekst. In uw scriptie beschrijft en verheldert u spirituele processen en de daarbij noodzakelijke of mogelijke vormen van begeleiding. Dit doet u op grond van de verworven inzichten tijdens de opleiding, beschikbare literatuur en uw eigen groeiende ervaringsdeskundigheid. U kunt uw stageverslag verwerken in de scriptie zodat u reflecterend op uw eigen praktijk onderzoekt hoe uw beroepsidentiteit vorm kan krijgen en uit kan groeien. Een andere mogelijkheid voor uw scriptie is dat u een specifiek thema of onderwerp kiest binnen geestelijke begeleiding en dit thema zowel theoretische verder verkent als verbindt met uw persoonlijke inzichten en ervaring.

Het schrijven van deze scriptie (het gehele proces vanaf plannen tot en met de beoordeling) vraagt ongeveer 160 uur tijd. Voor het werken aan uw scriptie volgt u globaal een procedure die ervoor moet zorgen dat u met een grote mate van zelfstandigheid binnen de gestelde tijd een scriptie schrijft van voldoende niveau. Vanuit de opleiding krijgt u een scriptiebegeleider toegewezen. De scriptiebegeleider is tevens de eerste beoordelaar van de eindversie van uw scriptie. De scriptie wordt ook beoordeeld door een tweede beoordelaar die eveneens door de opleiding gevraagd wordt.

Medewerkers

Anne-Marie Bos is als coördinator eindverantwoordelijk voor de inhoud van de opleiding.

Corrie van Baal is practicumdocent. Daarnaast coördineert zij de begeleiding van studenten bij hun individuele leerroute (leerbegeleiding, supervisie, stage en scriptie).

Wendy Litjens is studiesecretaris van de School voor Spiritualiteit. Zij is verantwoordelijk voor de praktische zaken in de opleiding Geestelijke Begeleiding. Zij is het eerste aanspreekpunt, van aanmelding tot afsluiting van de studie.

“Deze studie is totaal anders dan alle voorgaande.

Deze studie vraagt om de inzet van je totale zijn, je doet het met hart en ziel.

Je verstand heb je er bij nodig, maar dat is niet het belangrijkste.”

Lieneke Lok is hoofd middelen van het Titus Brandsma Instituut en daarmee ook beheerder voor de School voor Spiritualiteit. Zij is aanspreekpunt wanneer het gaat om financiële zaken.

Henk Rutten is informatiemanager van het instituut. Hij is aanspreekpunt voor alle technische vragen (met name Blackboard).

De docenten van het practicum worden uiterlijk vier weken voor aanvang van de studie bekend gemaakt op onze website: www.titusbrandsmainstituut.nl.

De docenten van het ochtendprogramma worden uiterlijk vier weken voor aanvang van het betreffende collegeblok bekend gemaakt op de website. Op het moment dat deze studiegids gedrukt wordt, is bekend dat de colleges onder andere verzorgd zullen worden door:

Hein Blommestijn

Inigo Bocken

Anne-Marie Bos

Charles Caspers

Thomas Quartier

Kees Waaijman

Herman Westerink

School voor Spiritualiteit

De School voor Spiritualiteit is het onderwijsprogramma van het Titus Brandsma Instituut dat het brede spectrum van de christelijke spiritualiteit toegankelijk maakt. Doel van de School voor Spiritualiteit is om mensen te leren spiritualiteit in de dagelijkse praktijk te herkennen en gestalte te geven. Er wordt taal geleerd om spiritualiteit in het eigen leven en de concrete praktijk ter sprake te brengen. Uitgangspunt is de waarneming dat de verschillende christelijke spiritualiteitsscholen (benedictijns, karmelitaans, ignatiaans, vincentiaans, reformatorisch, Moderne Devotie, enz...) op uiteenlopende wijzen vormen hebben ontwikkeld om met de verhouding tussen spiritualiteit en praktijk, contemplatie en actie, om te gaan. Deze spiritualiteitsscholen bieden modellen waarmee de zoektocht naar spiritualiteit in het dagelijkse leven geoeftend werd en wordt. De traditie brengt een rijkdom aan beelden en denkvormen mee, die levende spiritualiteit aan het licht brengt en met ervaringen van leegte en volheid leert omgaan. In de School voor Spiritualiteit gaat het echter niet alleen kennis van deze verschillende scholen voor spiritualiteit, maar worden bovendien instrumenten aangereikt om deze kennis in uw praktijk vorm te geven.

Binnen de School voor Spiritualiteit kunt u kiezen uit twee opleidingen met elk een eigen accent:

- *Opleiding Geestelijke Begeleiding*: De Opleiding Geestelijk Begeleiding richt zich op het leren begeleiden van mensen op hun geestelijke weg – hier wordt geleerd hoe spirituele reflectie het eigen leven en het leven van anderen als een geestelijke weg kan verhelderen.

- *Opleiding Maatschappelijke Spiritualiteit*: De Opleiding Maatschappelijke Spiritualiteit richt zich op het ontdekken van spiritualiteit in maatschappelijke praktijken, in de eigen werkomgeving of het eigen vakgebied – hier wordt geleerd hoe spirituele reflectie deze praktijken kan verhelderen.

Hoewel beide opleidingen dus een eigen inhoudelijk accent leggen, worden de colleges door de studenten van beide opleidingen gezamenlijk gevolgd. Het verschil tussen de opleidingen wordt gemaakt in de opdrachten bij de colleges, in de practica, in de stage en in de scriptie. Daarnaast biedt de Opleiding Maatschappelijke Spiritualiteit ruimte voor flexibele deelname waarbij de leerroute in goed overleg aan de eigen wensen wordt aangepast.

Wie zijn onze studenten?

Nieuwsgierig wie de studenten van de School voor Spiritualiteit zijn en wat ze doen? Een greep uit hun achtergronden en werkvelden:

*hulpverlener verslavingszorg, predikant/pastor defensie,
beleidsmedewerker/manager gezondheidszorg, religieus,
maatschappelijk werker, vrijwilliger kerkgemeenschap/parochie,
programmamaker, trainer/coach individuen,
coördinator/contactpersoon religieuze orde/congregatie,
verpleegkundige ziekenhuis, predikant/pastor kerkgemeenschap/parochie,
staffunctionaris financiële/commerciële instantie,
supervisor/opleider gezondheidszorg/onderwijs, verzorgende religieuze orde/
congregatie,
reclasseringswerker/hulpverlener justitie, ICT adviseur,
verpleegkundige/verzorgende verzorgingshuis/hospice,
psycholoog/psychotherapeut,
geestelijk verzorger ziekenhuis/verzorgingshuis, universitair onderzoeker/
docent
trainer/coach bedrijven en organisaties, geestelijk verzorger/pastor justitie*

Titus Brandsma Instituut
School voor Spiritualiteit

Erasmusplein 1

6525 HT Nijmegen

T 024 361 21 62

E schoolvoorspiritualiteit@titusbrandsmainstituut.nl

W www.titusbrandsmainstituut.nl

facebook.com/titusbrandsmainstituut

[@tb_instituut](https://twitter.com/tb_instituut)